

รูปแบบการบริหารแบบร่วมมือเพื่อลดความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์
ของสถานศึกษาประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ในเขตภาคเหนือ

The Collaborative Management Model for Constructive Conflict Reduction
in Primary Schools under the Office of Basic Education Commission in
Northern Thailand

นิศา วรอินทร์^{1*}, และ ภูมิพัฒน์ รักพรหมมงคล²

Nisa Worain^{1*}, and Poompipat Rukponmongkol²

¹⁻² คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร; Faculty of Education, Kamphaeng Phet Rajabhat University, Thailand.

*Corresponding Author; e-mail : nimay.kpp@gmail.com

DOI : 10.65205/jlgisrru.2025.289231

Received : May 11, 2025; Revised : July 19, 2025; Accepted : July 22, 2025

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาองค์ประกอบ แนวทาง สภาพ ปัญหาและวิเคราะห์องค์ประกอบ การบริหารแบบร่วมมือเพื่อลดความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ของสถานศึกษาประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตภาคเหนือ (2) สร้างรูปแบบการบริหารแบบร่วมมือเพื่อลดความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ของสถานศึกษาประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตภาคเหนือ และ (3) ประเมินรูปแบบการบริหารแบบร่วมมือเพื่อลดความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ของสถานศึกษาประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตภาคเหนือ เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครู จำนวน 381 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครชีและมอร์แกน ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้การวิจัย ได้แก่ 1) แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง 2) แบบสอบถาม 3) แบบบันทึกการรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม การประชุมเชิงปฏิบัติการ การสนทนาอ้างอิงผู้เชี่ยวชาญและการพิจารณาวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย $\bar{x}$ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความเบ้ (SW) ความโด่ง (KS) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ค่าสถิติทดสอบความสัมพันธ์ (KMO) และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA : Confirmatory Factor Analysis)

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ 1. พบว่า ได้องค์ประกอบ 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านตระหนักถึงความจำเป็น 2) ด้านบริหารจัดการ 3) ด้านบทบาทหน้าที่และภารกิจ 4) ด้านประสานและแสวงหาเครือข่าย

Citation : Worain, N., & Rukponmongkol, P. (2025). The Collaborative Management Model for Constructive Conflict

Reduction in Primary Schools under the Office of Basic Education Commission in Northern Thailand. *Journal of Local Governance and Innovation*, 9(3), 67 - 84. <https://doi.org/10.65205/jlgisrru.2025.289244>

5) ด้านธำรงรักษาสัมพันธภาพที่ดี 6) ด้านการวิเคราะห์สถานการณ์เพื่อลดความขัดแย้ง 7) ด้านติดตามและประเมินผล 2. พบว่า ในการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) ผู้เชี่ยวชาญทำการแก้ไของค์ประกอบและจัดลำดับองค์ประกอบใหม่ ได้องค์ประกอบ 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การตระหนักถึงความจำเป็นการบริหารแบบร่วมมือ 2) วิธีการลดความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ 3) การบริหารจัดการตามบทบาทหน้าที่และภารกิจ 4) การแสวงหาและธำรงรักษาสัมพันธภาพที่ดีของเครือข่าย 5) การติดตามและประเมินผล ผลการศึกษาสภาพและปัญหาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และผลการศึกษาขององค์ประกอบพบว่า ในภาพรวมมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี ผลการตรวจสอบร่างรูปแบบ พบว่าในภาพรวมความถูกต้องและความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ประกอบด้วย 8 ส่วน ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) ปัจจัยนำเข้า 4) กระบวนการ 5) ผลผลิต 6) ผลลัพธ์ 7) ผลกระทบ 8) เงื่อนไขความสำเร็จ และ 3. พบว่า ผลการประเมินรูปแบบ ในภาพรวมความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ (Keywords) : รูปแบบการบริหารแบบร่วมมือ, ความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์, สถานศึกษาประถมศึกษาภาคเหนือ

Abstract

The purposes of this research were to (1) study the components, the guidelines, the conditions, the problems and analyze the components of the collaborative management model for constructive conflict reduction in primary schools under the Office of Basic Education Commission in northern Thailand, (2) create the collaborative management model for constructive conflict reduction in primary schools under the Office of Basic Education Commission in northern Thailand, and (3) evaluate the collaborative management model for constructive conflict reduction in primary schools under the Office of Basic Education Commission in northern Thailand. This research was mixed methods research. The samples consisted of 381 school administrators and teachers. The samples were obtained by Krejcie & Morgan Tables with multi-stages sampling. The research instruments were 1) structured interview 2) a questionnaire 3) notes. Data collection was done questionnaire, workshop, connoisseurship and public hearing. The data were analyzed using mean, standard deviation, shewness (SW), kurtosis (KS), kurtosis (KS), correlation coefficient (r), Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) test, and confirmatory factor analysis (CFA).

The results were shown with the purpose as follows : the first purpose, there were 7 components of 1) awareness of necessity, 2) management, 3) role, 4) coordination and network, 5) relationship maintenance, 6) situational analysis for conflict reduction, 7)

Citation : นิตา วรอินทร์, และ ภูมิพิพัฒน์ รักพรหมงคล. (2568). รูปแบบการบริหารแบบร่วมมือเพื่อลดความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ ของ

สถานศึกษาประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตภาคเหนือ. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(3), 67 - 84. <https://doi.org/10.65205/jlgisrru.2025.289244>

evaluation. 2) the second purpose, after the expert workshop, 5 components were corrected and rearrange as follows: 1) awareness of necessary collaborative management, the methodology of constructive conflict reduction, 3) role-based management, 4) sacking and relationship maintenance of network, 5) evaluation. In general, the conditions and the problems were at the high levels. The components were consistent with empirical data at the good level. The correction and the appropriateness were at the highest levels. The model consisted of 1) principles, 2) objectives, 3) input, 4) process, 5) output, 6) outcomes, 7) Impacts, 8) conditional success and the third purpose, the possibility and the utility of the model were at the highest levels.

Keywords : Collaborative Management Model, Constructive Conflict, Primary Schools in North Thailand

บทนำ (Introduction)

ทางกระทรวงศึกษาธิการให้ความสำคัญกับการศึกษา ผลักดันส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือของเครือข่ายหรือผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียเกี่ยวกับการจัดการศึกษา เน้นความคล่องตัวและความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ เพื่อให้การศึกษามีประสิทธิภาพสูงสุด สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี พ.ศ. 2560 - 2579 ที่มุ่งให้คนไทยทุกคนเข้าถึงโอกาสทางการศึกษา มีความเสมอภาค การบริหารจัดการศึกษาต้องเป็นไปอย่างเป็นระบบ มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ นำไปสู่การบรรลุเป้าหมายของการพัฒนาประเทศให้มั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560, หน้า 100)

สังคมไทยยังคงเป็นสังคมที่บุคลากรทางการศึกษาให้ความสำคัญและให้คุณค่ากับการเรียนการสอนที่เน้นทางทักษะด้านวิชาการมากกว่าทักษะทางด้านสังคม ยึดตนเองเป็นที่ตั้ง จึงทำให้ขาดทักษะทางด้านสังคมในการสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้คน ทำให้แม้ว่าจะมีความรู้ และทักษะที่ดีในเชิงวิชาการ แต่กลับไม่สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

การสร้างเครือข่ายความร่วมมือที่มีประสิทธิภาพต้องอาศัยการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงของทุกภาคส่วน การสื่อสารต้องมีประสิทธิภาพและต้องพัฒนาศักยภาพของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ปัจจัยแห่งความสำเร็จประกอบด้วย ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม ความไว้วางใจและความยืดหยุ่นในการปรับตัว (ทิพย์ธรงค์ มณีวัฒน์, 2566, หน้า 230) การมีส่วนร่วมในการศึกษาเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างมากที่จะทำให้การศึกษาขับเคลื่อนไปได้ ดังนั้น การบริหารจึงต้องมีวิธีการ เทคนิคที่ถูกต้อง จะส่งผลให้การจัดการบริหารต่างๆ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีในระยะเวลาที่จำกัด (ภูมิพิพัฒน์ รักพรหมมงคล, 2564, หน้า 47) โดยพื้นฐานแล้วนั้นมนุษย์ย่อมมีความแตกต่างกัน พอมาอยู่รวมกันในองค์กรจะส่งผลให้เกิดความขัดแย้ง แต่ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นอาจไม่ใช่เชิงลบด้านเดียว แต่อาจเกิดปัจจัยเชิงบวก อาจจะนำมาซึ่งกระบวนการทางความคิดที่หลากหลาย เกิดความโปร่งใสในการทำงานและความก้าวหน้าในองค์กรได้ (สาริศา เจนเข้, 2563, หน้า 229-241)

Citation : Worain, N., & Rukponmongkol, P. (2025). The Collaborative Management Model for Constructive Conflict

Reduction in Primary Schools under the Office of Basic Education Commission in Northern Thailand. *Journal of Local Governance and Innovation*, 9(3), 67 - 84. <https://doi.org/10.65205/jlgisrru.2025.289244>

เมื่อความขัดแย้งในสถานศึกษาเกิดขึ้นแล้ว การบริหารอาจไม่ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งเป้าหมายไว้ ความขัดแย้งนั้นอาจเกิดจากการสื่อสารที่ไม่เข้าใจกัน ดังเช่นสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ในปี 2566 มีปัญหาความขัดแย้งเรื่องการสื่อสารในสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ มีการจัดการเรียนการสอนโดยจัดแบ่งการบริหารเป็นสายชั้น ในแต่ละสายชั้นจะมีหัวหน้าสายชั้น และแบ่งหน้าที่ให้ครูในสายชั้น จึงเกิดปัญหาการสื่อสารในแต่ละสายชั้นและมีปัญหาการสื่อสารระหว่างผู้บริหารกับครู ทางโรงเรียนจึงตั้งไลน์กลุ่มขึ้นภายในสายชั้น ภายในโรงเรียน และระหว่างทีมบริหาร ปัญหาการสื่อสารจึงหมดไป (สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1, 2566)

ความขัดแย้งเป็นสิ่งที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงหรือทำเป็นไม่สนใจหรือละเลยได้ ต้องคอยดูแลใส่ใจไม่ให้ความขัดแย้งเกิดขึ้นจนรุนแรงโดยไม่ทำการจัดการแก้ไขให้ทัน่วงที ควรมีกระบวนการหรือวิธีการที่จะลดความขัดแย้งนั้นให้ลดลง เพื่อบรรยากาศที่ดีในการทำงาน ถ้าหากข้าราชการในองค์กรไม่สามารถทำงานร่วมกัน เป้าหมายก็คงเป็นเพียงความฝันที่ไม่สามารถกระทำการเดินหน้าได้ (สิญาธร นาคพิน, 2562, หน้า 23-24) ความขัดแย้งเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้ในแทบทุกองค์กร ดังนั้น ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องมีการวางแผนรับมือกับความขัดแย้งที่เกิดขึ้นหรือบริหารความขัดแย้งที่เกิดขึ้น เพื่อให้เกิดผลดีต่อองค์กรและความขัดแย้งให้ลดน้อยที่สุดหรือหมดสิ้นไป (ทิพย์รัตน์ จิตตเดชาร, 2559, หน้า 2-3)

ทั้งนี้ จะเห็นว่าโรงเรียนมีความสำคัญยิ่งในการพัฒนาผู้เรียน แต่ถ้าบุคลากรเกิดความคิดเห็นที่แตกต่าง ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นอาจถึงขั้นรุนแรง ผู้บริหารจึงต้องเป็นผู้ควบคุมสถานการณ์ เพื่อไม่ให้เกิดผลเสียต่อสถานศึกษา จากความเป็นมาและความสำคัญข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษารูปแบบการบริหารแบบร่วมมือเพื่อลดความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ของสถานศึกษาประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตภาคเหนือ เพื่อลดปัญหาความขัดแย้งในสถานศึกษา ส่งผลให้สถานศึกษาบริหารงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ในลำดับต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบ แนวทาง สภาพ ปัญหาและวิเคราะห์องค์ประกอบการบริหารแบบร่วมมือเพื่อลดความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ของสถานศึกษาประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตภาคเหนือ
2. เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารแบบร่วมมือเพื่อลดความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ของสถานศึกษาประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตภาคเหนือ
3. เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารแบบร่วมมือเพื่อลดความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ของสถานศึกษาประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตภาคเหนือ

Citation : นิดา วรอินทร์, และ ภูมิพิพัฒน์ รักพรหมคล. (2568). รูปแบบการบริหารแบบร่วมมือเพื่อลดความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ ของ

สถานศึกษาประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตภาคเหนือ. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(3), 67 - 84. <https://doi.org/10.65205/jlgisrru.2025.289244>

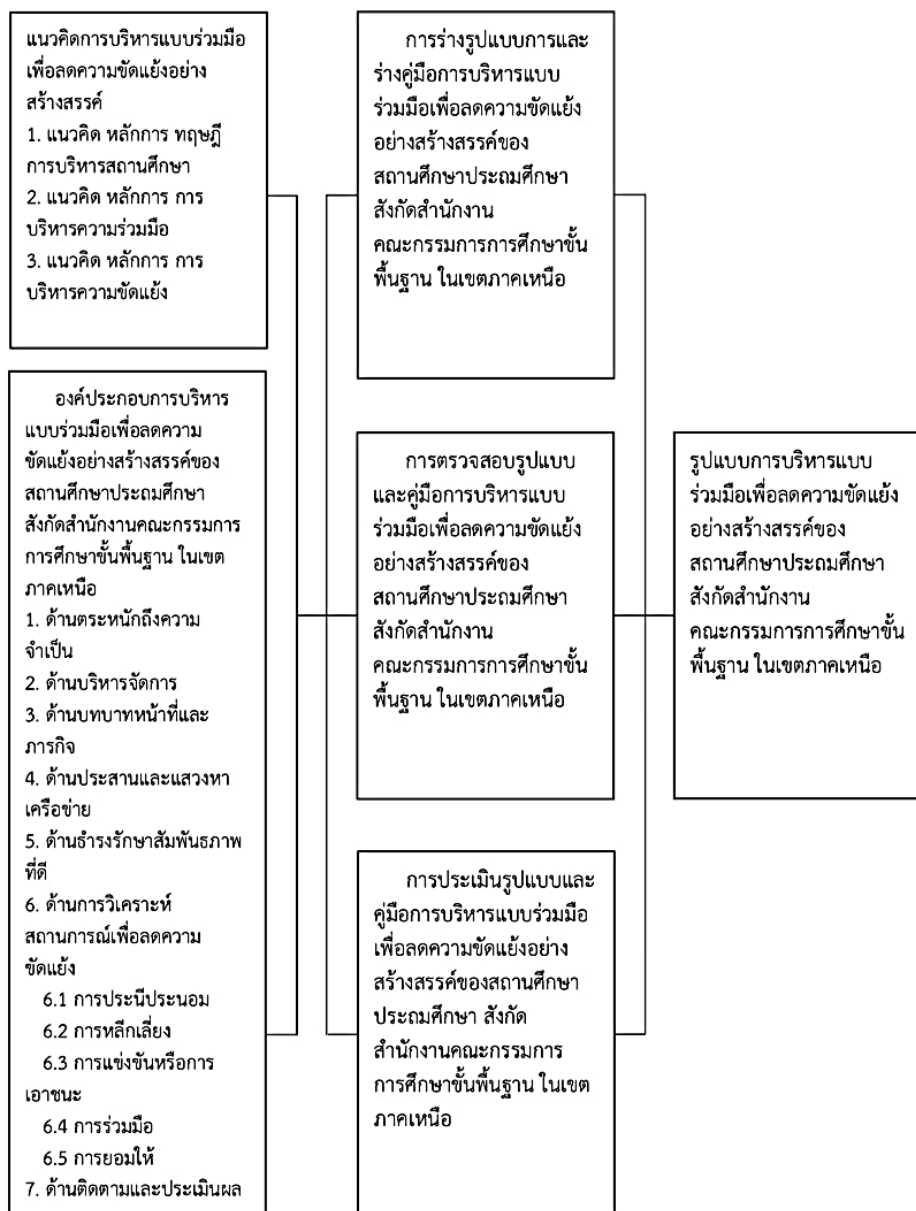
การทบทวนวรรณกรรม (Literature Review)

การบริหารความขัดแย้งในสถานศึกษาถือเป็นหัวใจสำคัญอีกประการในการบริหารสถานศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ได้วางไว้ วิธีการจัดการความขัดแย้ง โดยใช้ความร่วมมือกัน เป็นวิธีการที่มุ่งประสานประโยชน์ให้เกิดขึ้นทุกฝ่ายที่เป็นคู่ขัดแย้ง ทำให้มีความรู้สึกชนะกันทุกฝ่าย ไม่มีใครพ่ายแพ้หรือเสียหน้า วิธีการมุ่งความร่วมมือเป็นวิธีการหนึ่งที่ดีนำมาใช้ได้ ในสถานศึกษาจะสำเร็จได้ต้องอาศัยความร่วมมือกัน ต้องใช้ความรักความสามัคคี ร่วมกันขับเคลื่อนให้งานพัฒนาประสบความสำเร็จ ความขัดแย้ง แบ่งเป็น 5 ประเภท คือ การแข่งขัน คือ มุ่งเอาชนะระดับสูง การหลีกเลี่ยง เป็นพฤติกรรมมุ่งเอาชนะระดับต่ำและให้ความร่วมมือ ระดับต่ำด้วย การประนีประนอม คือ มุ่งเอาชนะและมุ่งความร่วมมือ ระดับปานกลาง การยอมให้ มุ่งความร่วมมือระดับสูง และมุ่งเอาชนะระดับต่ำ ส่วนวิธีการความร่วมมือเป็นวิธีมุ่งความร่วมมือและมุ่งเอาชนะระดับสูงเช่นกัน (กอบกุล วิศิษฐ์สรศักดิ์, 2560, หน้า 1692-1693) ทั้งนี้ความขัดแย้งเป็นเรื่องที่ทีมงานองค์กรและบุคคลไม่สามารถที่จะหลีกเลี่ยงได้ สาเหตุที่เด่นชัดในการเกิดความขัดแย้งขึ้นนั้นมักจะเกิดลักษณะที่แตกต่างกันของสมาชิกและอาจจะเกิดจากความขัดแย้งในทีมงานมากขึ้น แต่โดยทั่วไปทีมงานที่ประกอบขึ้นด้วยสมาชิกที่มีคุณลักษณะแตกต่างกันอย่างหลากหลายจะดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าทีมงานที่ประกอบขึ้นด้วยสมาชิกที่มีคุณลักษณะเหมือนกัน (ภูมิพิพัฒน์ รักพรหมงคล, 2564, หน้า 435) แนวทางการจัดการความขัดแย้ง ประกอบไปด้วย 1) ด้านการเอาชนะ 2) ด้านการร่วมมือ 3) ด้านการประนีประนอม 4) ด้านการหลีกเลี่ยง 5) ด้านการยอมให้ ผู้บริหารควรใช้ความยุติธรรม ในการบริหารงานและไม่ลำเอียง (พัฒน์พงษ์ เกิดมงคล, 2564, หน้า 73)

การสร้างเครือข่ายความร่วมมือจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาเป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยความมุ่งมั่น ความอดทน และการเรียนรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง ความสำเร็จของเครือข่าย จะส่งผลดีต่อคุณภาพการศึกษา ช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งของสังคมโดยรวม เป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน (ทิตยธรรค์ มณีวัฒน์, 2566, หน้า 241)

กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework)

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

จากภาพที่ 1 รูปแบบการบริหารแบบร่วมมือเพื่อลดความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ของสถานศึกษาประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตภาคเหนือ ได้ดำเนินการวางกรอบแนวคิดในการวิจัย เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการวิจัยอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ได้รูปแบบที่สมบูรณ์

Citation : นิดา วรอินทร์, และ ภูมิพิพัฒน์ รักพรหมคล. (2568). รูปแบบการบริหารแบบร่วมมือเพื่อลดความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ ของ

สถานศึกษาประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตภาคเหนือ. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(3), 67 - 84. <https://doi.org/10.65205/jlgisrru.2025.289244>

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบโดยการสังเคราะห์เอกสารด้านการบริหารแบบร่วมมือเพื่อลดความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์โดยสัมภาษณ์ 3 คน ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญแบบเจาะจง ทำการศึกษาแนวทางจากสถานศึกษา 3 แห่ง มีการปฏิบัติที่เป็นเลิศแบบเจาะจง โดยวิธีวิเคราะห์เนื้อหา การศึกษาสภาพและปัญหาจำนวน 381 คน เป็นผู้บริหารสถานศึกษากับข้าราชการครู ใช้ตารางการสุ่มกลุ่มตัวอย่างของเครซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 607-610) สุ่มแบบหลายขั้นตอน สร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยผ่านการพิจารณาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา และความถูกต้องของสำนวนภาษา โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน นำแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิมาคำนวณหาค่า IOC แล้วคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป เครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60 ถึง 1.00 วิเคราะห์ข้อมูลทั้งแจกแจงความถี่ ทำการหาร้อยละ หาค่าเฉลี่ย รวมถึงส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์องค์ประกอบ เป็นผู้บริหารสถานศึกษากับข้าราชการครู 500 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ตามแนวคิดของ คอมเลย์และลี (Comrey & Lee, 1992) สุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือเป็นแบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ทำการหาร้อยละ หาค่าเฉลี่ย รวมถึงส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป Jamovi

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบโดยการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจงจำนวน 9 คน ได้แก่ อาจารย์มหาวิทยาลัย นักบริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์ ด้วยตารางวิเคราะห์เนื้อหาและองค์ประกอบเชิงยืนยัน เครื่องมือคือแบบบันทึก ตรวจสอบร่างรูปแบบโดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 9 คน ได้แก่ อาจารย์มหาวิทยาลัย นักบริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์ เครื่องมือคือแบบบันทึกประเด็นการประชุมเชิงปฏิบัติการและแบบสอบถามตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของร่างรูปแบบและร่างคู่มือ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินรูปแบบโดยการสัมมนาประชาพิจารณ์ (Public Hearings) ผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษานิเทศก์และข้าราชการครู จำนวน 37 คน เครื่องมือเป็นแบบประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย (Research Results)

1. วัตถุประสงค์ 1 พบว่า ผลการศึกษาองค์ประกอบ แนวทาง สภาพและปัญหาการบริหารแบบร่วมมือเพื่อลดความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ของสถานศึกษาประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตภาคเหนือ การศึกษาองค์ประกอบ โดยการสังเคราะห์เอกสารและการสัมภาษณ์ได้มาทั้งหมด 7 องค์ประกอบ ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือด้านบริหารจัดการ ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือด้านการ

Citation : Worain, N., & Rukponmongkol, P. (2025). The Collaborative Management Model for Constructive Conflict

Reduction in Primary Schools under the Office of Basic Education Commission in Northern Thailand. *Journal of Local Governance and Innovation*, 9(3), 67 - 84. <https://doi.org/10.65205/jlgisrru.2025.289244>

วิเคราะห์สถานการณ์เพื่อลดความขัดแย้ง ปัญหาที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุดคือ การหลีกเลี่ยงและการยอมให้
ปัญหาที่มีการปฏิบัติมากที่สุด คือ ด้านติดตามและประเมินผล ตามลำดับ การวิเคราะห์องค์ประกอบโดยใช้
การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน 7 องค์ประกอบ ตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงตัวแปรที่สังเกตได้

ตัวแปร	$\bar{x}$	S.D.	Skewness	Kurtosis	แปลผล
1. ด้านตระหนักถึงความจำเป็น	4.52	0.51	-0.191	-1.724	มากที่สุด
2. ด้านบริหารจัดการ	4.53	0.50	-0.139	-1.898	มากที่สุด
3. ด้านบทบาทหน้าที่และภารกิจ	4.67	0.47	-0.768	-1.303	มากที่สุด
4. ด้านประสานและแสวงหาเครือข่าย	4.57	0.50	-0.316	-1.821	มากที่สุด
5. ด้านธำรงรักษาสัมพันธภาพที่ดี	4.58	0.50	-0.338	-1.829	มากที่สุด
6. ด้านการวิเคราะห์สถานการณ์เพื่อลดความ ขัดแย้ง					
การประนีประนอม	4.54	0.50	-0.198	-1.854	มากที่สุด
การหลีกเลี่ยง	4.52	0.51	-0.188	-1.681	มากที่สุด
การแข่งขันหรือการเอาชนะ	4.58	0.50	-0.332	-1.808	มากที่สุด
การร่วมมือ	4.56	0.50	-0.272	-1.868	มากที่สุด
การยอมให้	4.55	0.50	-0.231	-1.864	มากที่สุด
7. ด้านติดตามและประเมินผล	4.53	0.50	-0.174	-1.883	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.56	0.50	-0.286	-1.776	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า มีค่าเฉลี่ยตัวแปรที่สังเกตได้ = 4.52 - 4.67 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน =
0.47 - 0.51 ถือว่ามีการกระจายแบบปกติ ความเบ้ = -0.5 - 0.5 ข้อมูลจะค่อนข้างสมมาตร ทุกตัวมีค่าความ
โด่งที่น้อยกว่า -1 บ่งชี้ว่าความโด่งแบนต่ำ อยู่ในคะแนนระดับมากที่สุด การกระจายข้อมูล ผลดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันภายในระหว่างตัวแปรสังเกตได้

	Aa	Bb	Cc	Dd	Ee	Ffa	Ffb	Ffc	Ffd	Ffe	Gg
Aa	1										
Bb	.959***	1									
Cc	.715***	.687***	1								
Dd	.818***	.803***	.696***	1							
Ee	.750***	.743***	.621***	.939***	1						
Ffa	.946***	.925***	.664***	.827***	.759***	1					
Ffb	.908***	.930***	.664***	.753***	.710***	.869***	1				
Ffc	.738***	.793***	.565***	.840***	.879***	.761***	.819***	1			

Citation : นิดา วรอินทร์, และ ภูมิพิพัฒน์ รักพรหมงคล. (2568). รูปแบบการบริหารแบบร่วมมือเพื่อลดความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ ของ

สถานศึกษาประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตภาคเหนือ. วารสารการบริหารการปกครองและ
นวัตกรรมท้องถิ่น, 9(3), 67 - 84. <https://doi.org/10.65205/jlgisrru.2025.289244>

	Aa	Bb	Cc	Dd	Ee	Ffa	Ffb	Ffc	Ffd	Ffe	Gg
Ffd	.846***	.826***	.518***	.762***	.730***	.828***	.786***	.764***	1		
Ffe	.883***	.849***	.601***	.772***	.720***	.864***	.844***	.761***	.819***	1	
Gg	.918***	.955***	.655***	.797***	.740***	.950***	.917***	.799***	.802***	.810***	1

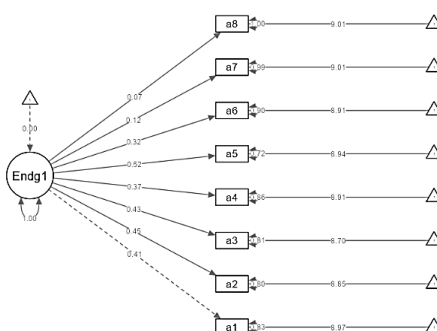
หมายเหตุ *** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จากตารางที่ 2 พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.001 ตัวแปรคู่ที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุดเท่ากับ 0.959 คือด้านบริหารจัดการกับด้านตระหนักถึงความจำเป็น รองลงมาคือด้านติดตามและประเมินผลกับด้านบริหารจัดการ มีค่าความสัมพันธ์เท่ากับ 0.955 และด้านติดตามและประเมินผลกับด้านการวิเคราะห์สถานการณ์เพื่อลดความขัดแย้ง (การประนีประนอม) มีค่าความสัมพันธ์เท่ากับ 0.950 ตามลำดับ

ตารางที่ 3 แสดงค่าสถิติทดสอบความสัมพันธ์กันขององค์ประกอบ

สถิติทดสอบ	ค่าสถิติทดสอบ/เกณฑ์	แปลผล
Kaiser-Meyer-Olkin	0.884***	มีความเหมาะสมเป็นอย่างมาก ที่จะวิเคราะห์องค์ประกอบ
Bartlett's Approx. Chi-Square	9887	
Test of df	55	มีความสัมพันธ์กัน
Sphericity Sig.	.001	

จากตารางที่ 3 พบว่า การตรวจสอบความเหมาะสมของกลุ่มตัวอย่าง ค่าเท่ากับ 0.884 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.5 ค่าสถิติ Significant มีค่าเท่ากับ .001 จากค่าสถิติดังกล่าวมีค่าที่สอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ค่า Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy ดังภาพที่ 2

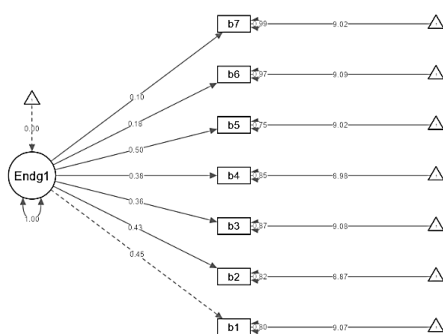
ภาพที่ 2 แบบจำลองด้านตระหนักถึงความจำเป็น

จากภาพที่ 2 พบว่า โมเดลเชิงทฤษฎีฟิต ค่าน้ำหนัก 8 ด้าน พบว่า Chi-square = 27.2 df = 20 p = 0.130 SRMR = 0.030 RMSEA = 0.027 CFI = 0.960 TLI = 0.944 GFI = 1.000 AGFI = 1.000

Citation : Worain, N., & Rukponmongkol, P. (2025). The Collaborative Management Model for Constructive Conflict

Reduction in Primary Schools under the Office of Basic Education Commission in Northern Thailand. *Journal of Local Governance and Innovation*, 9(3), 67 - 84. <https://doi.org/10.65205/jlgisrru.2025.289244>

ภาพที่ 3 แบบจำลองด้านบริหารจัดการ

จากภาพที่ 3 พบว่า โมเดลเชิงทฤษฎีมีค่า Chi-square = 18.4 df = 14 p = 0.190 SRMR = 0.028 RMSEA = 0.025 CFI = 0.968 TLI = 0.952 GFI = 1.000 AGFI = 1.000 ดังนั้นแบบจำลองการวัดองค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวแปร ด้านบริหารจัดการ จึงมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ตามตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน

องค์ประกอบ	χ^2	df	p	SRMR	RMSEA	CFI	GFI	AGFI
1.ด้านตระหนักถึงความจำเป็น	27.2	20	0.130	0.030	0.027	0.960	1.000	1.000
2.ด้านบริหารจัดการ	18.4	14	0.190	0.028	0.025	0.968	1.000	1.000
3.ด้านบทบาทหน้าที่และภารกิจ	52.2	27	0.003	0.046	0.043	0.980	1.000	1.000
4.ด้านประสานและแสวงหาเครือข่าย	63.7	27	< .001	0.048	0.052	0.950	1.000	1.000
5.ด้านธำรงรักษาสัมพันธภาพที่ดี	65.9	35	0.001	0.041	0.042	0.979	1.000	1.000
6.ด้านการวิเคราะห์สถานการณ์เพื่อลดความขัดแย้ง								
การประนีประนอม	28.6	20	0.095	0.031	0.029	0.938	1.000	1.000
การหลีกเลี่ยง	12.3	9	0.194	0.024	0.027	0.981	0.999	0.999
การแข่งขันหรือการเอาชนะ	29.6	14	0.009	0.040	0.047	0.978	1.000	1.000
การร่วมมือ	56.0	27	< .001	0.043	0.046	0.967	1.000	1.000
การยอมให้	31.5	20	0.049	0.032	0.034	0.939	1.000	1.000
7.ด้านติดตามและประเมินผล	20.7	14	0.111	0.030	0.031	0.951	1.000	1.000

จากตารางที่ 4 พบว่า ทุกโมเดลมีความสอดคล้องของข้อมูล ดัชนีความกลมกลืนเชิงเปรียบเทียบ มีค่ามากกว่า 0.950 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน มีค่ามากกว่า 0.900 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว มีค่ามากกว่า 0.900

Citation : นิศา วรอินทร์, และ ภูมิพิพัฒน์ รักพรหมงคล. (2568). รูปแบบการบริหารแบบร่วมมือเพื่อลดความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ ของ

สถานศึกษาประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตภาคเหนือ. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(3), 67 - 84. <https://doi.org/10.65205/jlgisrru.2025.289244>

2. วัตถุประสงค์ 2 พบว่า ผลการสร้างรูปแบบการบริหารแบบร่วมมือเพื่อลดความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ ได้ 8 ส่วนประกอบ ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ ปัจจัยนำเข้า กระบวนการประกอบด้วย การตระหนักถึงความจำเป็นการบริหารแบบร่วมมือ วิธีการลดความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ (การประนีประนอม, การหลีกเลี่ยง, การแข่งขันหรือการเอาชนะ, การร่วมมือ, การยอมให้) การบริหารจัดการตามบทบาทหน้าที่และภารกิจ การแสวงหาและธำรงรักษาสัมพันธภาพที่ดีของเครือข่าย การติดตามและประเมินผล ผลผลิต ผลลัพธ์ ผลกระทบ เงื่อนไขความสำเร็จ ความถูกต้องและความเหมาะสมภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

3. วัตถุประสงค์ 3 พบว่า ผลการประเมินรูปแบบการบริหารแบบร่วมมือเพื่อลดความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ โดยการสัมมนาประชาพิจารณ์ พบว่า การประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1. การศึกษาองค์ประกอบ แนวทาง สภาพ ปัญหาและวิเคราะห์องค์ประกอบการบริหารแบบร่วมมือเพื่อลดความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ของสถานศึกษาประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตภาคเหนือ

1.1 ผลการศึกษาองค์ประกอบการบริหารแบบร่วมมือเพื่อลดความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ของสถานศึกษาประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตภาคเหนือ ดังนี้

ผลการศึกษา พบว่า ประกอบด้วย 11 องค์ประกอบ ด้านการบริหารแบบร่วมมือ 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านประสานและแสวงหาเครือข่าย 2) ด้านบริหารจัดการ 3) ด้านติดตามและประเมินผล 4) ด้านตระหนักถึงความจำเป็น 5) ด้านธำรงรักษาสัมพันธภาพที่ดี 6) ด้านบทบาทหน้าที่และภารกิจ ด้านการบริหารเพื่อลดความขัดแย้ง 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การประนีประนอม 2) การหลีกเลี่ยง 3) การแข่งขันหรือการเอาชนะ 4) การร่วมมือ 5) การยอมให้ ดังงานวิจัย พัฒนพงษ์ เกิดมงคล (2564, หน้า 73) จัดทำวิจัยเรื่อง แนวทางการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน เขต 2 พบว่า แนวทางการจัดการความขัดแย้ง ดังนี้ 1) การแข่งขันหรือการเอาชนะ 2) การร่วมมือ 3) การประนีประนอม 4) การหลีกเลี่ยง 5) การยอมให้ สอดคล้องกับแนวคิดของ ภูมิพิพัฒน์ รักพรหมมงคล (2563, หน้า 85) การบริหารการศึกษาควรเป็นในรูปแบบของการร่วมมือกันระหว่างผู้บริหารสถานศึกษากับบุคลากรของสถานศึกษา เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การแก้ปัญหา การดำเนินการ และการประเมินผลในการพัฒนาสถานศึกษา เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุจุดหมายของการศึกษาที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 ผลการศึกษาแนวทางการบริหารแบบร่วมมือเพื่อลดความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ของสถานศึกษาประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตภาคเหนือ ดังนี้

ผลการศึกษา พบว่า มีการปรับองค์ประกอบและจัดลำดับองค์ประกอบใหม่ ได้ทั้งหมด 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านตระหนักถึงความจำเป็น 2) ด้านบริหารจัดการ 3) ด้านบทบาทหน้าที่และภารกิจ

4) ด้านประสานและแสวงหาเครือข่าย 5) ด้านธำรงรักษาสัมพันธภาพที่ดี 6) ด้านการวิเคราะห์สถานการณ์ เพื่อลดความขัดแย้ง (การประนีประนอม การหลีกเลี่ยง การแข่งขันหรือการเอาชนะ การร่วมมือ การยอมให้) 7) ด้านติดตามและประเมินผล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า แต่ละองค์ประกอบมีความสำคัญในการบริหารแบบร่วมมือเพื่อลดความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ของสถานศึกษา การเลือกวิธีแก้ปัญหาที่เหมาะสมกับสถานการณ์เป็นสิ่งสำคัญ การศึกษาแนวทางการบริหารแบบร่วมมือเพื่อลดความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ของสถานศึกษา ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตภาคเหนือ โดยการศึกษา สถานศึกษาที่มีการปฏิบัติเป็นเลิศ (Best Practice) ได้พบข้อเสนอแนะในการบริหาร คือ ควรนำวงจรการบริหารงานคุณภาพ (PDCA) มาบริหารแบบร่วมมือเพื่อลดความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ ประกอบไปด้วย Plan, Do, Check, และ Act ดังงานวิจัย นวพล วิริยะกุลกิจ (2566, ออนไลน์) ที่ได้เขียนบทความ เรื่อง บริหารจัดการความขัดแย้ง ด้วยวงจร PDCA พบว่า หัวใจสำคัญที่จะทำให้ “ระบบบริหารจัดการความขัดแย้ง” ดีที่สุดตามหลักคิดของ PDCA คือการทำซ้ำๆ เป็นวงรอบ ผิดแล้วแก้ ผิดแล้วปรับปรุง วนไป โดยเชื่อว่า “ระบบ” ที่มีอยู่ยังสามารถดีขึ้นได้อีก วงจร PDCA สำหรับการบริหารจัดการความขัดแย้ง ประกอบไปด้วย 4 ขั้นตอน ที่ทำต่อเนื่องกันไปเป็นวงจร ดังนี้ 1) Plan (วางแผน) 2) Do (ปฏิบัติ) 3) Check (ตรวจสอบ) 4) Act (ปรับปรุง)

1.3 ผลการศึกษาสภาพและปัญหาของการบริหารแบบร่วมมือเพื่อลดความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ของสถานศึกษาประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตภาคเหนือ ดังนี้

1.3.1 ผลการศึกษาสภาพของการบริหารแบบร่วมมือเพื่อลดความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ของสถานศึกษาประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตภาคเหนือ โดยใช้แบบสอบถาม เมื่อพิจารณา ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาอาจมีทักษะ ทั้งทางด้านการวางแผนงาน ทักษะด้านการแก้ไขปัญหา และการตัดสินใจ ทักษะด้านการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพงาน ทักษะด้านการบริหารการเปลี่ยนแปลง ทักษะด้านการบริหารความขัดแย้ง ทักษะด้านการบริหารทีม ดังงานวิจัย มลฤดี สวนดี (2565, หน้า 30) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรีเขต 1 พบว่า ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา คือ ทักษะการปฏิบัติงานสำหรับผู้บริหาร ทักษะด้านเทคนิคการใช้เทคนิคการบริหารจัดการยุคใหม่ เทคนิคการประชุมแบบระดมความคิด ทักษะการนำเสนออย่างมืออาชีพ เทคนิคการเจรจาต่อรอง และมีทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีทักษะในการเป็นผู้นำ มีทักษะการแก้ปัญหาความขัดแย้ง ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความคิดรวบยอด ความรู้ความเข้าใจ ในการบริหารสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

1.3.2 ผลการศึกษาปัญหาของการบริหารแบบร่วมมือเพื่อลดความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ของสถานศึกษาประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตภาคเหนือ พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับที่มาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ามีสถานศึกษาที่ไม่สามารถรับมือหรือแก้ปัญหาความขัดแย้งที่

Citation : นิศา วรอินทร์, และ ภูมิพิพัฒน์ รักพรมงคล. (2568). รูปแบบการบริหารแบบร่วมมือเพื่อลดความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ ของ

สถานศึกษาประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตภาคเหนือ. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(3), 67 - 84. <https://doi.org/10.65205/jlgisrru.2025.289244>

เกิดขึ้นในสถานศึกษาได้ สาเหตุของความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในสถานศึกษานั้นมีหลายประเด็น ดังงานวิจัย อัจฉรา ลีมวงษ์ทอง (2557, หน้า 37-40) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การบริหารความขัดแย้งในองค์กร พบว่า สาเหตุของความขัดแย้งแบ่งได้ 4 สาเหตุ ดังนี้ 1) สาเหตุของความขัดแย้งภายในองค์กร 2) สาเหตุของความขัดแย้งระหว่างบุคคลในองค์กร 3) สาเหตุของความขัดแย้งระหว่างบุคคลและ 4) สาเหตุความขัดแย้งระหว่างกลุ่มภายในองค์กรเดียวกัน ผู้บริหารสถานศึกษาอาจมองว่าความขัดแย้งที่เกิดขึ้นเป็นสิ่งไม่ดี ไม่ควรให้เกิดขึ้นภายในสถานศึกษา ทั้งนี้ ความขัดแย้งช่วยกระตุ้นให้เกิดการแข่งขันทำงานให้บรรลุเป้าหมายมากยิ่งขึ้น ช่วยให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ หรือกลุ่มใดที่ขัดแย้งกัน อาจส่งผลให้สมาชิกในแต่ละกลุ่มเกาะกลุ่มเหนียวแน่นขึ้น

1.4 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบการบริหารแบบร่วมมือเพื่อลดความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ของสถานศึกษาประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตภาคเหนือ ดังนี้

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบ พบว่า ทุกโมเดลมีความสอดคล้องของข้อมูลระหว่างโมเดลเชิงทฤษฎีกับข้อมูล โมเดลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ที่ดี ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษามีการวางแผนการดำเนินงานอย่างรอบคอบ ครอบคลุมถึงการกำหนดหัวข้อที่ต้องการปรับปรุง เปลี่ยนแปลง การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารได้วางแผนการดำเนินงานไว้อย่างเป็นระบบ ด้วยวงจร PDCA ดังงานวิจัย นิรุธาญา เจษฎาภา (2566, หน้า 22) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานส่งเสริมการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดปัตตานี พบว่า การบริหารสถานศึกษาจะดำเนินการอย่างมีระเบียบแบบแผน มีการวางแผนงานที่ชัดเจน ก่อนการดำเนินงานและมีการตรวจสอบ ถ้าขั้นตอนในการบริหารเป็นไปอย่างเป็นระบบจะส่งผลให้สถานศึกษาประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงานอย่างมาก

2. การสร้างรูปแบบการบริหารแบบร่วมมือเพื่อลดความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ของสถานศึกษาประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตภาคเหนือ

2.1 ผลการสร้างรูปแบบการบริหารแบบร่วมมือเพื่อลดความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ของสถานศึกษาประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตภาคเหนือ ดังนี้

ผลการสร้างรูปแบบ พบว่า ได้มีการจัดลำดับองค์ประกอบใหม่ ได้องค์ประกอบ 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การตระหนักถึงความจำเป็นการบริหารแบบร่วมมือ 2) วิธีการลดความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ (การประนีประนอม, การหลีกเลี่ยง, การแข่งขันหรือการเอาชนะ, การร่วมมือ, การยอมให้) 3) การบริหารจัดการตามบทบาทหน้าที่และภารกิจ 4) การแสวงหาและธำรงรักษาสัมพันธภาพที่ดีของเครือข่าย 5) การติดตามและประเมินผล ผลการยกย่อง 8 ส่วน ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) ปัจจัยนำเข้า 4) กระบวนการ ประกอบไปด้วย การตระหนักถึงความจำเป็นการบริหารแบบร่วมมือ วิธีการลดความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ (การประนีประนอม, การหลีกเลี่ยง, การแข่งขันหรือการเอาชนะ, การร่วมมือ, การยอมให้) การบริหารจัดการตามบทบาทหน้าที่และภารกิจ การแสวงหาและธำรงรักษาสัมพันธภาพที่ดีของเครือข่าย

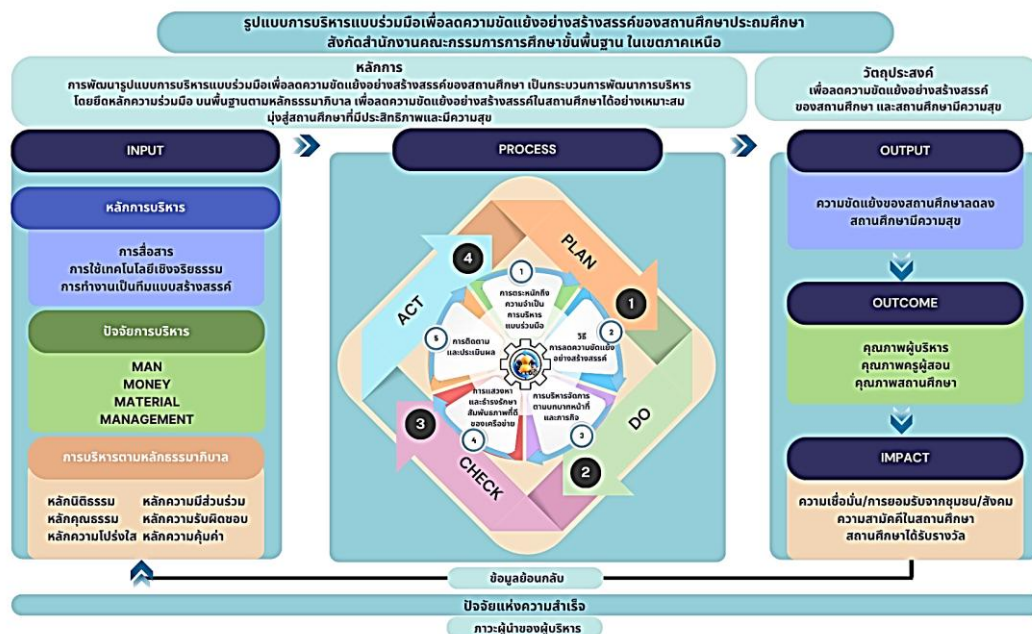
Citation : Worain, N., & Rukponmongkol, P. (2025). The Collaborative Management Model for Constructive Conflict

Reduction in Primary Schools under the Office of Basic Education Commission in Northern Thailand. *Journal of Local Governance and Innovation*, 9(3), 67 - 84. <https://doi.org/10.65205/jlgisrru.2025.289244>

การติดตามและประเมินผล 5) ผลผลิต 6) ผลลัพธ์ 7) ผลกระทบ 8) เจื่อนไขความสำเร็จ ดังงานวิจัย สุรพงษ์ กันทะสมภูและภูมิพิพัฒน์ รักพรหมคล (2568, หน้า 268) ได้ทำการวิจัยเรื่องรูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศในยุคดิจิทัลของสถานศึกษาประถมศึกษา พบว่า ได้ 8 ส่วนประกอบ คือ หลักการ วัตถุประสงค์ ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต ผลลัพธ์ ผลกระทบและปัจจัยเกื้อหนุนความสำเร็จ ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิได้ทำการลงความคิดเห็นให้มีความเหมาะสม ผลการตรวจสอบร่างรูปแบบ ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่า มีความถูกต้องและความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด กระบวนการสร้างรูปแบบได้ผ่านความเห็นของผู้เชี่ยวชาญจึงมีความสมบูรณ์ สามารถนำมาประยุกต์ใช้ให้เป็นประโยชน์ตามบริบทของสถานศึกษา

2.2 ผลการตรวจสอบคู่มือของรูปแบบการบริหารแบบร่วมมือเพื่อลดความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ของสถานศึกษาประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตภาคเหนือ ดังนี้

ภาพที่ 4 รูปแบบการบริหารแบบร่วมมือเพื่อลดความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์

จากภาพที่ 4 รูปแบบการบริหารแบบร่วมมือเพื่อลดความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ ประกอบด้วย 8 ส่วน ได้แก่ 1) หลักการและแนวคิด คือ การพัฒนารูปแบบการบริหารแบบร่วมมือเพื่อลดความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ของสถานศึกษา โดยยึดหลักความร่วมมือ บนพื้นฐานตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อลดความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ในสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสม มุ่งสู่สถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพและมีความสุข 2) วัตถุประสงค์ ประกอบด้วย เพื่อลดความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ของสถานศึกษา เพื่อสถานศึกษามีความสุข 3) ปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วย หลักการบริหาร ปัจจัยการบริหาร การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล 4) กระบวนการ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การตระหนักถึงความจำเป็นการบริหารแบบร่วมมือ 2) วิธีการลดความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ (การประนีประนอม, การหลีกเลี่ยง, การแข่งขันหรือการเอาชนะ,

Citation : นิสา วารินทร์, และ ภูมิพิพัฒน์ รักพรหมคล. (2568). รูปแบบการบริหารแบบร่วมมือเพื่อลดความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ ของ

สถานศึกษาประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตภาคเหนือ. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 9(3), 67 - 84. <https://doi.org/10.65205/jlgisrru.2025.289244>

การร่วมมือ, การยอมให้) 3) การบริหารจัดการตามบทบาทหน้าที่และภารกิจ 4) การแสวงหาและธำรงรักษาสัมพันธภาพที่ดีของเครือข่าย 5) การติดตามและประเมินผล 5) ผลผลิต ประกอบด้วย ความขัดแย้งของสถานศึกษาลดลง สถานศึกษามีความสุข 6) ผลลัพธ์ ประกอบด้วย คุณภาพผู้บริหาร คุณภาพครูผู้สอน คุณภาพสถานศึกษา 7) ผลกระทบ ประกอบด้วย ความเชื่อมั่น การยอมรับจากชุมชนและสังคม ความสามัคคีในสถานศึกษา สถานศึกษาได้รับรางวัล 8) ปัจจัยที่ส่งเสริมความสำเร็จ ประกอบด้วย ภาวะผู้นำของผู้บริหาร ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่ามีเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการสร้างขึ้นมานั้นได้ผ่านขั้นตอน กระบวนการต่างๆ อย่างเหมาะสม โดยเฉพาะการสอบถาม ความสอดคล้องขององค์ประกอบของรูปแบบจากผู้เชี่ยวชาญ ทำให้ได้รูปแบบการบริหารแบบร่วมมือเพื่อลดความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ของสถานศึกษาประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตภาคเหนือ ที่มีความสมบูรณ์ ครอบคลุมการบริหารแบบร่วมมือเพื่อลดความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ของสถานศึกษา และสามารถนำมาประยุกต์ใช้ให้เป็นประโยชน์ตามบริบทของสถานศึกษา

3. การประเมินรูปแบบการบริหารแบบร่วมมือเพื่อลดความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ของสถานศึกษาประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตภาคเหนือ

ผลการประเมินรูปแบบการบริหารแบบร่วมมือเพื่อลดความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ของสถานศึกษาประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตภาคเหนือ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ผลการประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารแบบร่วมมือเพื่อลดความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ของสถานศึกษาประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตภาคเหนือ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในกระบวนการสร้างรูปแบบนั้นมีการดำเนินการอย่างถูกต้องตามหลักการและเป็นระบบตามระเบียบวิธีวิจัย ซึ่งขั้นตอนการสร้างรูปแบบได้ผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อให้ได้รูปแบบที่สมบูรณ์ ผลการประเมินความเป็นประโยชน์ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะขั้นตอนในการดำเนินการสร้างและพัฒนา รูปแบบได้ผ่านการกลั่นกรองจากผู้ทรงคุณวุฒิ สร้างรูปแบบอย่างเป็นระบบถูกต้องตามหลักการ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยและพัฒนาตามลำดับ ซึ่งเป็นการดำเนินการศึกษาวิจัยอย่างเป็นระบบ

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ศึกษาธิการจังหวัด ควรกำหนดวัตถุประสงค์และนโยบายการบริหารเพื่อลดความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ของสถานศึกษาให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษา สามารถนำมาปรับใช้เพื่อลดความขัดแย้งในสถานศึกษา

1.2 สถานศึกษา ควรมีการปรับปรุงพัฒนาจัดทำคู่มือรูปแบบการบริหารแบบร่วมมือเพื่อลดความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ของสถานศึกษาประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ใน

Citation : Worain, N., & Rukponmongkol, P. (2025). The Collaborative Management Model for Constructive Conflict

Reduction in Primary Schools under the Office of Basic Education Commission in Northern Thailand. *Journal of Local Governance and Innovation*, 9(3), 67 - 84. <https://doi.org/10.65205/jlgisrru.2025.289244>

เขตภาคเหนือ ให้เหมาะสมกับบริบทของตนเอง เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการนำไปปรับใช้ในการลดความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ในสถานศึกษา

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ท่านที่สนใจ ควรทำการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เกี่ยวกับรูปแบบการบริหารแบบร่วมมือเพื่อลดความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ของสถานศึกษา เป็นการใช้อ้างอิงข้อมูลเชิงคุณลักษณะการเก็บข้อมูลทำได้โดย การใช้การสังเกต การสัมภาษณ์ การบันทึก วิเคราะห์โดยการพรรณนา และสรุปเป็นความคิดเห็น มีการใช้ค่าสถิติได้เล็กน้อยในเชิงร้อยละ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ลึกซึ้งและเจาะลึกมากขึ้น

2.2 สถานศึกษาที่สนใจ สามารถศึกษารูปแบบการบริหารแบบร่วมมือเพื่อลดความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ของสถานศึกษาประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน นำไปปรับให้เหมาะสมตามลักษณะของสภาพบริบทแต่ละพื้นที่

เอกสารอ้างอิง (References)

- กอบกุล วิศิษฐ์สรศักดิ์. (2560). การจัดการความขัดแย้งในงานพัฒนาชุมชน. *Veridian E-Journal, Silpakorn University*, 10(3), 1692–1693.
- ณัฐธามณี พุทธกุลหิรัญเมธา. (2565). รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ในเขตภาคเหนือ (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุณบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- ทิพย์รัตน์ จิตตเดชาธร. (2559). การบริหารความขัดแย้งในโรงเรียนวัดพระปฐมเจดีย์ (มหินทรศึกษาการ) (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ทิตยธรรค์ มณีวัฒน์. (2566). การสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างชุมชนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา. *วารสารวิชาการจินตาสีล*, 1(4), 230–241.
- นวล วิริยะกุลกิจ. (2566). บริหารจัดการความขัดแย้งด้วยวงจร PDCA. สืบค้นเมื่อ 23 สิงหาคม 2567, จาก <https://moneyandbanking.co.th/2023/55264/>
- นิรุธาญา เจษฎาภา. (2566). การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดปัตตานี (ค้นคว้าอิสระบัณฑิตวิทยาลัย). มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น*. โรงพิมพ์สุวิริยาสาน.
- พัฒนพงษ์ เกิดมงคล. (2564). แนวทางการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอแม่สะเรียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2. *วารสารปัญญา*, 28(2), 73.
- ภูมิพัฒน์ รักพรหมมงคล. (2560). *การบริหารจัดการในสถานศึกษา*. มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- ภูมิพัฒน์ รักพรหมมงคล. (2563). *การบริหารทรัพยากรทางการศึกษา*. เกียรติไกรปรีณตั้ง.

Citation : นิตา วรอินทร์, และ ภูมิพัฒน์ รักพรหมมงคล. (2568). รูปแบบการบริหารแบบร่วมมือเพื่อลดความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ ของ

สถานศึกษาประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตภาคเหนือ. *วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น*, 9(3), 67 - 84. <https://doi.org/10.65205/jlgisrru.2025.289244>

- ภูมิพิพัฒน์ รักพรหมมงคล. (2564). *การบริหารทรัพยากรทางการศึกษา*. มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- ภูมิพิพัฒน์ รักพรหมมงคล. (2564). *หลักการทฤษฎีและปฏิบัติทางการบริหารการศึกษา*. มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- มลฤดี สอนดี. (2565). *ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาดุษฎีบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- สาริศา เจนเขว้า. (2563). *ทางเลือกการจัดการความขัดแย้งในองค์กร*. *วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น*, 6(2), 229–241.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1. (2566). *รายงานประจำปี 2566*.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579*. พรึกหวานกราฟฟิค.
- สัญญาธนา นาคพิน, และ วิลาวัลย์ สมบูรณ์. (2562). *การบริหารความขัดแย้งในองค์กรภาครัฐยุคประเทศไทย 4.0*. *วารสารราชภัฏสุราษฎร์ธานี*, 6, 23–24.
- สุพรรณิ จันทรงาม, และ ภูมิพิพัฒน์ รักพรหมมงคล. (2563). *แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก*. *วารสารครูศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร*, 5(9), 90–103.
- สุรพงษ์ กันทะขมิณ, และ ภูมิพิพัฒน์ รักพรหมมงคล. (2568). *รูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศในยุคดิจิทัลของสถานศึกษาประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตภาคเหนือ*. *วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น*, 9(1), 268.
- อัจนรา ลิ้มวงษ์ทอง. (2557). *การบริหารความขัดแย้งในองค์กร*. สำนักพิมพ์บุ๊คส์ทู.
- Comrey, A. L., & Lee, H. B. (1992). *A first course in factor analysis* (2nd ed.). Lawrence Erlbaum Associates.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). *Determining sample size for research activities*. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607–610.

Citation : นิตา วรอินทร์, และ ภูมิพิพัฒน์ รักพรหมงคล. (2568). รูปแบบการบริหารแบบร่วมมือเพื่อลดความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ ของ

สถานศึกษาประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตภาคเหนือ. วารสารการบริหารการปกครองและ
นวัตกรรมท้องถิ่น, 9(3), 67 - 84. <https://doi.org/10.65205/jlgisrru.2025.289244>